

IN HET KORT

Mogelijke dreigingen van (her)opduikende ziekten bij herkauwers in Vlaanderen.

IN DE KIJKER

Opvallende bevindingen in het veld of vanuit de autopsiezaal van DGZ.

IN BEWEGING?

Trends in de programma's en belangrijke ziekten bij de herkauwers.

Nr.011

EERSTE SEMESTER 2023

DGZ & MCC hebben oog voor herkauwers

Wat zijn de actualiteiten voor herkauwers in Vlaanderen, wat kwam er binnen in de autopsiezaal, hoe evolueren herkauwersziekten?

IN HET KORT

Blauwtong: Op 5 juni 2023 herwon België zijn Blauwtong-vrije status (laatste geval dateert van februari 2021), waardoor herkauwers vanuit België naar alle andere lidstaten kunnen verzonden worden zonder bijkomende voorwaarden voor het blauwtongvirus.

BVD: In het voorjaar van 2023 waren er maar 3 bedrijven waar abortussen of geboortes met BVD voorkwamen.

EHD (Epizootic Hemorrhagic Disease): In het eerste semester van 2023 werden zowel in Spanje als in Italië opnieuw enkele haarden vastgesteld bij runderen.

Mond- en klauwzeer: De ziekte blijft rondwaren aan de Europese grens waardoor de kans op introductie reëel is. Waakzaamheid is dus ten zeerste aangewezen.

IN DE KIJKER

Opvallend meer gevallen van *Listeria monocytogenes* infecties bij grote en kleine herkauwers

In het voorjaar van 2023 werden er in vergelijking met voorgaande jaren in onze autopsiezaal meer gevallen binnengebracht van herkauwers (zowel rundvee als kleine herkauwers) met zenuwstoornissen waarbij *Listeria monocytogenes* werd geïsoleerd uit de hersenstam. *L. monocytogenes* is een bacterie die Listeriose veroorzaakt.

Als herkauwers geïnfecteerd geraken met de Listeriabacterie kan dit leiden tot hersenvliesontsteking en baarmoederinfecties. Deze laatste worden getypeerd door laattijdige abortus of bloedvergiftiging van de pasgeborene. Zichtbare symptomen bij besmette dieren zijn in rondjes lopen, overmatig speeksel, stuip trekkingen, evenwichtsverlies en eenzijdige aangezichtsverlamming. Bijkomend kunnen er bij herkauwers ook ooginfecties optreden.

Bij de gevallen die onze autopsiedierenartsen onderzochten, werden er op histopathologisch onderzoek van de hersenstam telkens typische letsels als hersen(vlies)ontsteking met micro-abcesjes en perivasculaire cuffing gezien.

Veescoop? DGZ ondersteunt, ook in opdracht van het FAVV, veehouders en dierenartsen bij de bestrijding, monitoring en preventie van dierziekten.

Deze editie rapporteert over de eerste 6 maanden van 2023.

>> ZIE VOLGENDE PAGINA

De *L. monocytogenes*-bacterie is alom aanwezig in het milieu en wordt gevonden in o.a. water, grond en voeding. Hoe de bacterie geïntroduceerd wordt bij de dieren op de boerderij is niet eenvoudig te bepalen. Als belangrijkste oorzaak van Listeriose bij herkauwers wordt een besmette maïs- of graskuil gezien, met grond of dierlijke mest waarin de Listeria-bacterie aanwezig is. Infecties worden dan ook voornamelijk in de winter en het voorjaar gezien, typische periodes waarin gekuild voeder gebruikt wordt.

Foto: Bij herkauwers wordt snijmaïskuil of graskuil gezien als de belangrijkste oorzaak van besmetting met de Listeriabacterie.

Hoe kun je Listeriose voorkomen?

Bij de preventie van Listeriose is een goede kwaliteit van het kuilvoeder heel belangrijk, aangezien de bacterie daar vaak gevonden wordt. Hierbij speelt voornamelijk de pH-waarde van de kuil een rol, want bij lage pH-waarden (lager dan 5,0 voor graskuil en lager dan 4,5 voor snijmaïskuil) wordt de groei van de Listeriakiem belemmerd. Bij kuilen die te veel grond bevatten, beschimmeld of slecht geconserveerd zijn, is het risico op Listeriose groter.

Door de droogte van afgelopen zomer zien we dit jaar grote kwaliteitsverschillen tussen de geoogste maïskuilen. Het is dan ook waarschijnlijk dat het toegenomen aantal gevallen van Listeriose bij herkauwers kan gelinkt worden aan de mindere kuilkwaliteit. Graskuilen kunnen over de jaren heen ook een totaal andere samenstelling hebben, al naar gelang de weersomstandigheden bij groei en inkuilen. Hierdoor kan het ruw eiwit gehalte (RE%) enorm verschillen van jaar tot jaar. In combinatie met andere factoren vormen kuilen met een hoog RE% mogelijk een grotere voedingsbodem voor de groei van listeria.

Enkele preventieve tips:

- Goede conservering van de kuil, de kuil goed aanrijden en zo snel mogelijk afsluiten.
- Zo weinig mogelijk grond in de kuil door mollenbestrijding, een goed afgestelde schudder en oprapwagen en een verharde kuilplaats. Zorg er bij uitkuilen voor dat er geen grond in de kuil valt.
- Conserveringsmiddelen toevoegen aan de kuil bij slechte omstandigheden (te nat of te droog, te weinig suiker).

IN BEWEGING?

Programma / Ziekte	Meting	2022 (jan-jun)	2022 (jul-dec)	2023 (jan-jun)	Trend
BVD	% vrije bedrijven	99,5% *	99,5% *	99,5% *	-
	% IPI's geboren	0,003%	0,005%	0,006%	-
	aantal geïnfecteerde bedrijven	10	3	3	-
IBR	% vrije bedrijven	98,5%*	98,5%*	98,9%*	↑
	verlies vrij statuut	7	1	4	↑
ParaTBC	deelnamegraad	96,3%*	94,8%*	94,0*	-
	niveau A	-**	91,4%	-**	n.v.t.
Besnoitiose (serum)	gevallen POS Western blot	21	24	-****	n.v.t.
Neospora (serum)	antistoffen positief	9,1%	9,4%	9,7%	-
Salmonella (serum)	antistoffen positief	3,4%	4,2%	4,2%	-
Ostertagia (melk)	antistoffen positief	35,8%	22,3%	9,3%	↓
Mycoplasma (serum)	antistoffen positief	21,3%	21,6%	25,8%	↑
Seizoensgebonden programma's/ziektes					
Abortusprotocol	aantal foetussen	1.906	1.229	1.663	↓
Griepbarometer	aantal inzendingen	290	239	244	↓
Leverbot (serum & tankmelk)	antistoffen positief	24,6%	21,6%	10,00%	***
Autopsie	aantal runderen	557	499	500	-
Celgetal	gemiddeld celgetal/ml	189.100	199.375	190.469	-

- : Situatie stabiel

* : Situatie op respectievelijk 30 juni en 31 december 2022 en 30 juni 2023

** : Paratbc niveaus zijn pas op het einde van het werkjaar gekend

***: Trend te bekijken op langere termijn

****: Niet alle runderen worden onderzocht bij import

Cijfers gebaseerd op beschikbare gegevens op 05/07/2023.